

Kutnohorský deník, 12.5.2009

Je lepší, když lidé pracují kratší dobu, než je propouštět

PAVEL CECHL

Jan Švejnar, ekonom a bývalý kandidát na prezidenta radí nastupující Fischerově vládě:

Praha/ Fischerova vláda by se měla zaměřit mimo jiné na to, aby zastavila nezaměstnanost. „Měla by podnikům ulevit například v daních nebo odvodech na sociální pojištění,“ říká profesor Jan Švejnar, předseda ekonomického institutu CERGE-EI a bývalý kandidát na prezidenta. Člověk, který pracuje, podle něj totiž na rozdíl od nezaměstnaného přispívá k rozvoji ekonomiky.

* Zmínil jste se o tom, že se objevují první náznaky zlepšení krize. Které to jsou?

U nás především nálada mezi podnikateli, která se zdá být optimističtější. Totéž platí do určité míry pro Spojené státy. Navíc se objevují první známky toho, že pokles některých ukazatelů je mírnější než dřív. Například nezaměstnanost. Ačkoliv se v Americe pořád zvyšuje, klesá tam počet zrušených pracovních míst.

* Jedním z projevů a příčin krize byl pokles akcií. Jak jsou na tom ty?

To je druhý náznak zlepšování. Jejich ceny se začaly zvyšovat. Je to možná předčasné, protože během krize často vidíme kolísání. Ale je také pravda, že burza je takový ukazatel, který předbíhá ostatní ukazatele. Začíná vzrůstat dříve než celková ekonomika. Ale varuji před tím, aby lidé automaticky předpokládali, že začíná docházet ke konci krize.

* Jaké by si podle vás nastupující vláda měla stanovit priority?

Jsmo otevřená ekonomika. To znamená, že poptávka po našem zboží a službách je především v zahraničí. Proto je u ní dobré vsadit na spolupráci v rámci Evropy.

* A na co se zaměřit v rámci Česka?

Zejména na snížení ceny práce. To znamená odlehčit daně a různé odvody na sociální pojištění, které se nyní vybírají na základě platů. Tím se pro podniky sníží cena pracovní síly. Ulehčí se jim, takže budou méně propouštět.

* Jinými slovy zastavit a snížit nezaměstnanost. Jak?

Kromě toho, co jsem naznačil, by se vláda měla snažit o dohodu na úrovni tripartity. Aby se podniky pod tlakem snažily snížit zaměstnanost v počtu hodin, nikoliv zaměstnanců. Je lepší, když lidé pracují na devadesát procent, než když je propustíme. To uleví i státnímu rozpočtu. Člověk, který pracuje, přispívá k hrubému domácímu produktu. Nezaměstnaný naopak bere.

* Měla by mít vláda ještě nějaké další priority?

Zjednodušení norem a regulací. Potom udržet smír mezi zaměstnanci a zaměstnavateli, protože může docházet k určitému pnutí. Také by měla - pokud může - uvolnit prostředky, aby doplnila zdroje

financí pro malé a střední podnikatele. Ti totiž budou zasaženi tím, že banky nebudou tolik půjčovat jako dřív.

* Odkud na to vzít peníze?

Mohly by to být peníze z Evropské unie doplněné o naše vlastní fondy. Jestliže budeme někam dávat státní peníze, tak si myslím, že pomoc investicím podnikatelů by byla velmi žádoucí.

* Parlament nyní projednává protikrizová opatření. Jak je hodnotíte?

Možná jich je příliš mnoho. Já bych navrhoval, abychom se zaměřili na tři nebo čtyři. Nato jak zdaňujeme, jaké prostředky dáváme na odvody a platy, do jaké míry můžeme zjednodušit regulace a různá omezení. Apotom se zaměřit na malý a střední sektor, který bude nejvíce postižený.

* Česká národní banka (ČNB) opět snížila úroky. Dá se očekávat zlevnění úvěrů?

Vurčité chvíli ano. To, jak ČNB banka snížila úroky, se odráží v celé soustavě úrokových měr. To znamená i v úrocích, za které banky půjčují podnikům nebo lidem. Ale je důležité si uvědomit, že banky tím, jak půjčují, podstupují riziko. Ato je nyní v krizi větší než v konjunkturu. Takže se dá očekávat určité zlevnění, ale zase bych neočekával značné posuny.

* Médii proběhla zpráva o tom, že tři největší české banky ztratily na Islandu 15 miliard. Máme se bát o své úspory?

Jsou to jenom omezené ztráty. Všechny banky investovaly různě po světě. Takže se to dalo očekávat. Chod bank to neovlivní a ani to nebude mít žádný vliv na střadatele.